

(קסטה 83 אריה מספר לילדי כיתת רקפת , אריה אחרי התאונה.)

מספר ע"פ תמונות השמורות בארכיון.

"חוליות". כך קראו לקבוצה שלנו – חלקה הגדול היה מורכב מהולנדים , והחלק האחר מאוסטרים. כל הקבוצה הייתה מרוכזת ליד אזור תל אביב , ושם נולדו הילדים הראשונים.

תמונה: אלה הם החברים שהיו בנטעים. (חלקם כבר לא בחוליות וחלקם נפטרו). כאשר הוחלט שגלך להתיישבות , נשלחו מספר חברים לגרעין , כדי להתרגל למקום ולתנאים בגליל. אז בגליל היו הרבה פועלים ערביים. להם היו 36.000 ג'מוסים, כשהם היו 30.000 איש. הגמוסים שמשו לעבודות חריש, ומהנקבות חלבו חלב. הקרן הקיימת קנתה באזור אדמות ונתנה אותם להתיישבות. קיבוץ עמיר לא היה היכן שהוא היום, אלא היכן שהיום להבות הבשן, שם הייתה קדחת נוראית שחלו בה תושבי עמיר. שלושה מחברינו נשלחו לעמיר (אז עמיר בלהבות הבשן של היום), בדפנה היה יורם באצ'י , בדין צבי נעם, בכפר גלעדי ראובן רוזן. דוד זוננפלד נשלח לעמיר. אני הגעתי לגליל באמצע אוקטובר 1940 – לעמיר. קרן הקיימת דרשה מאתנו לחרוש את האדמות , לכן קנינו טרקטור קטן נחמד וצהוב (כמו זה שעומד היום בשער המשק). הטרקטור הזה היה בעמיר וכל בוקר נסע לחוליות לחרוש. הדרך להגיע לחוליות מעמיר הייתה שעתים. ואחרי החרוש הטרקטור חזר לעמיר.

התלם הראשון נפרץ ב – 27.10.1940. החלטנו להשאיר את הטרקטור בשדה , במקום שהיום מול ה"אבובים". בין הטרקטור ומחרשה הנחנו את הסכין לחיתוך. את הטרקטור כיסינו בפרזנט, וזה נראה כמו אוהל. לקחנו שומר ערבי מהכפר "דווארה" , שמקומו היה במקום בריכות הדגים שלנו יותר מאוחר. לשומר קראו "אחמד סאלח" והוא ישן בין הטרקטור לבין המחרשה. בינתיים הוחלט בנטעים שאנחנו נקים כאן מחנה קטן , ואז הגיע באוטו משא ארגז גדול – "הליפט". בתוך הליפט היו כלי בישול, מיטות, טוריות, גדרות וכו'. ב – 19.12.1940 ("י"ט בכסלו תש"א) הנחנו את הליפט על עגלה והטרקטור הצהוב משך את הליפט למחנה חוליות. עד הכפר "חלסה" (היא קרית שמונה של היום) לא הייתה בעיה להסיע את הליפט, כי היה כביש מחלסה עד למחסנים הגדולים של היום , השייכים למשביר המרכזי . אבל משם התחילה דרך עפר והמון בוך עד כדי כך שהמגפיים נשאר בבוץ העמוק וקשה היה להזיז את הרגליים. על הטרקטור ישב יורם באצ'י ועוד 8 בחורים. (אריה גל ) אני על הסוס רוכב (תמונת אריה גל). לששת החברים הנוספים היו מקלות ארוכים בידיהם , בהם תמכו את הליפט שלא ייפול מצדי העגלה. הייתה בחורה אחת אתנו (עזבה את המשק בינתיים) . "קרה" שמה. היא הלכה והאכילה את החברים , וכל הזמן נתנה להם ביס פרוסת לחם וכוס תה. מחלסה עד לגשר עברו שמונה שעות תמימות . הגענו עד למקום הטרקטור והמחרשה , ישבנו , אכלנו לחם וסרדינים ושתינו עראק. למחרת בבוקר עם האור הראשון העברנו את הטרקטור מעל הגשר למקום שם נפגשים שלושת הנחלים . העמדנו את הליפט, הקמנו אוהלים והליפט היה הכל: מטבח, חדר אוכל, מחסן. בו היו ספסלים. בתוך הליפט היינו

בסך הכל תשעה איש . שמונה בחורים ובחורה אחת. חנן פלד ז"ל, דוד זוננפלד ז"ל, אריה גל ז"ל, אפי פרום, ראובן רוזן, קרה, יורם רוזנברג (באצ'י), מרדכי מרקוס וצבי נעם. האדמה הייתה כאן קשה לחריש עם טרקטור. הוחלט לקנות פרדות. בהתחלה היו לנו שש פרדות. מאוחר יותר היו לנו עשרים וארבע פרדות. למען הקמנו סוכות שהיו מורכבות מעמודים תקועים באדמה וכגג מחצלת. זה היה המחנה של חוליות בדיוק במקום המפגש.

פעם בא לביקור אחד מהמנהיגים הגדולים של אז – משה שרת, אשר סיפר לנו את האגדה על הירדן. האגדה סיפרה על שלושה נחלים שרבו בניהם על מנת לקבוע את הנחל החשוב מבניהם. אלוהים סיים את הוויכוח בכך שפסק: אתם חייבים להתחבר וליצור נהר אחד – הירדן. ב 12.1.41 הגיעה עוד בחורה. שושנה – אשתי הראשונה ז"ל.

בט"ו בשבט שתלנו עצי אקליפטוס – כ"א מעשרת החברים שתל עץ. עצים אלו מתו ונותרו מהם רק שניים. אלה הם העצים שלצדם מונח הטרקטור היום, מקום המחנה הראשון של חוליות. מים לא היה לנו. ירדנו מהמחנה אל השביל שהוביל למטה אל הנחל עד אשר ראובן רוזן בנה משאבה המתוארת התמונה. מאוחר יותר קנינו צריף והפכנו אותו לחדר אוכל. הוא עמד במקום שהיום נמצא המקלט מול המזכירות של ימינו. נבנה גם אח"כ בית התינוקות הראשון, אשר היה ממוקם מתחת ל"מועדון לחבר" של היום.

תמונה 5.1942. אוטובוס מביא את הילדים אשר נולדו בנטעים, ובניהם הילדה תמר שהם (לוי כיום).

תמונה: מגדל המים: המגדל. קודם בנו את הרגליים, ועל הרגליים הניחו עצים שבתוכם היו צריכים לצקת את הבטון ועל המגדל שמו סולם ועל כל שלב של הסולם עמד חבר, ולמטה עשו את הבטון בידיים, הכניסו את הבטון לדליים, עמדו בשורה ומסרו את הדליים מאחד לשני (מיד אל יד).

העגלה: את האוכל קנינו ב"חלסה". שם היה השוק בכל יום שלישי. אבל בימי הבוץ קשה היה לפרדות הרתומים לעגלה לנסוע, לכן רתמנו ארבע פרדות לעגלה. קרלי זילבר ז"ל היה העגלון.